

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні і святах.

БУЖОВИНА

Редакция і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Політичні стремління в Росії.

В 42-ім числі нашої газети помістили ми були допись одного з наших українських дописувачів про політичне життя в Росії, серед якого приходиться жити і нашим українським братам. Тепер же можемо нашим читачам подати обширніший опис тих політичних стремлінь в Росії, які повстали там в XIX. віку і тепер становлять головну ціху політичного життя тамошнього.

Д. І. Рускин пише так :

Коли ми говоримо о політичних стремліннях, а не о політичних партіях в Росії, то се цілком природно: партія то щось видимого, щось живого, що дасть ся вказати ділами і особами; партія, що не може вказати ся ділами, се безглузде. Однак в Росії не може жадна — законна — партія існувати, бо всяка партія, най би она не знати як консервативною була, най би мала на цілі, скажім, поліпшене добробиту сільського, заборонена. Коли яка група людей наміряє з власного почину щось, що властиво належить до правительства, то зараз таки правительство підозріває: оно всюда добачує „парламентаризм“ і „лібералізм.“ В такій самовладній державі, як Росія, не сьміє і не може існувати жадна партія. Але виняті зпід впливу і влади правительства суть політичні стремління, котрі без виробленого наперед пляну виступають в публичнім житю і котрі — хоч они поки-що не становлять великої практичної сили — все таки характеризу-

ють стремління російського життя суспільного. Очевидно не можна в краю без парламенту і без вільної праси виразно і докладно схарактеризувати ті стремління; їх можна пізнати лише через безпосередне спостережене. Треба бути посеред того руху, щоби щось добачити. Однак треба стояти і понад тими партіями, щоби серед партійного життя не втратити безсторонній осуд. А що ми по часті відповідаємо тим двом услівям, то позволимо собі поговорити про політичні стремління.

I.

Для зрозуміння політичних стремлінь в Росії конечно треба пізнати значіне і особливші прикмети російського абсолютизму і его відносини до тих факторів, котрі в богатых західно-европейських державах вели довголітні борби з монархізмом: маємо на гадці шляхту, клер і буржоазію.

Вже на перший погляд спостерігаємо одну особлившу прекмету російського абсолютизму: він не повстав з феодалізму, як майже в цілій західній Європі. Ані шляхта, ані клер не грали в російській історії самостійної ролі. За часів Петра Великого (царював 1689—1725) перемінилася так шляхта, як і клер цілком в сильний, лише від царської волі зависимий стан урядничий, котрий задля того, що часто надавано шляхотство урядникам з „нижних“ станів, чим раз більше здемократизував ся. А що урядники мусять бути дещо образовані, то освіта стала характеристичною прикметою шляхти. Старих боярів витиснула уряднича аристократія, котра не мала жадних переказів. Она була як най-

кріпкіше привязана до царя, але то так, що все була від него зависима. І так бачимо, що найвизнатніших заступників російської аристократії в часі цілого XVIII-го століття усунено від всяких урядів і почетий, їх добра конфісковано, а їх самих засилано на Сибір. З другої сторони поветають задля примхи царя або царіці горді і богаті аристократичні родини. Російська аристократія се діло абсолютизму, і тому она стала его-ж підпорою. Один-однієнкий раз поважила ся російська аристократія виступити против царя: се стало ся 26-го грудня 1825. „Бунт аристократії“ тривав 24 годин і довів до того, що в одній хвилі пощезали найздібніші і найвольнолюбиві російські аристократи без сліду. Ще менше могло сьвященство ставити яку небудь опозицію цареві. Церковні функціонарі так само урядники, як і сьвітські урядники, а ще до того без моральної і материяльної сили. „Піп“ був довгі часи слугою аристократа і гнобителем селян.

Так отже не було в Росії могутної борби між монархічною владою з одної сторони, а шляхтою і духовенством з другої сторони; а ся борба становить властивий ґрунт до історії західної Європи, і ще тепер она то тут, то там вибухає. Окрім того західно-европейська історія споминає о борбах між міщанами а короною і аристократією. У нас в Росії і такої борби не було: Росія до недавна не мала жадного міщанства; нарід складав ся з двох непримиримих елементів — панів і селян, що по найбільшій часті пропадали в панщині. Наше міщанство повстало з розвитком індустрії і торгівлі що йно від 1861

18) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Дальше.)

На другий день Стефан в повній галі застав обі жінчини в салоні.

— Не знаю, що тато скажуть, що муж скаже.

Пані Добринська пішла до канцелярії чоловіка. За хвилию вийшла і рукою запросила туди Стефана.

— Сідайте, прошу — і пан Добринський показав на крісло.

— Наробили-ж ви мені клопоту, наробили! Збаламутили-сьте мені дівчину. Я Сальцю призначив для Рудецкого... так ми се уложили ще з его батьком... Чого ви так бліднете? Він не входить вже в рахубу — наразі дістав відмову.

Се „наразі“ вимовив Добринський з притиском.

— Если-б ви — як то каже ся — не були влізли в дорогу, було би все пішло дуже гладко. Тимчасом ви позакручували голови моїм бабам, і від того часу клоїт в хаті... Отвер-

то скажу вам, що я не дуже рад з того, але — чоловік нераз для сьвятого спокою мусить погодити ся з пантофлям. Тим разом мушу бабам уступити.

Впрочім може се і добре стало ся, що так склало ся. Може она — а бодай би я не помилив ся — буде щасливіша, як з ним...

Довго розводити ся не буду, бо я до того не привик. Я люблю in medias res. — Мій зять має вже з-гори назначену кар'єру, на котру він мусить згодити ся, если хоче дістати панну. Хто би він не був, буде він директором одного з наших банків. Потрібний тут докторський диплом. Я остиг троха до Рудецкого, бо такий вітрогон ніколи докторату не зробить. Про вас говорено мені, що ви до сего неfortunного іспиту маєте всі свідочтва з відзначенем, що докторат потрафите зробити до року. Вей ваші свідочтва хотів би я видіти... Если впушту вас в мій дім, то лиш під такими услівями: За рік будете офіцером. Скінчить ся військова служба, сідаєте за книжкую. До одного, а най-дальше до півтора року маєте мати докторат. По доктораті весіле і піврічний урльоп. Тоді дістанете три тисячі нараз і можете їхати собі в сьвіт за очі на повесільну подорож. По піврічнім урльопі їдете до Відня і вступате на практику до банку, а відтак обіймете посаду в інституті краєвім. Виправа буде така: все, що потребує жінка, і уряджене таке, як у нас бачите, з тою ріжницею, що все буде нове. Гріш-

ми будете діставали тільки, щоби ваші стаї доходи виносили три тисячі річно. Шістьдесять тисячів зложу в банку для жінки і дитин... От і все, що я мав вам сказати. Тепер ви маєте дати відповідь, але не нині. Нині не слухаю. Ідїть до хати, і розміркуйте собі. Завтра приходїть з відповідію. З-гори заповідаю, що зі сказаного не понушу ні на волосок.

* * *

Пішов і думав...

— Я до банку — не злий концепт! Ціле життя думав о адвокатурі, а зійшов на банкира! — Грозить, що не понусть ні на волосок. — Нінащо пішли би всі мої пляни політичні. — Доробив ся! — нема що казати. Що ему — старому дурневи — до того, який я хліб хочу їсти?! Аби був лиш хліб. Чей же за адвокатом донечка его не згине з голоду — тим більше, що має власні гроші. — Добре, що завчасу виговорив ся, — доки я ще не поналив мостів за собою. Перепросять же тепер, заверніть назад свого wielebn-ого.

Галю, моя Галю! Як би ти знала, куди я загнав ся, на яку понав стежку, ти-б заплакала надо мною. — Добре, що ще не за далеко зайшов, що час ще завернути. Се-ж яене, як сонце, що Галюка користнійша для мене партія. Правда, що маетки не відразу будуть, може й з бідою прийдець познакомити ся, але чоловік бодай паном власної волі, власної особи. Тут маетки —

р., коли то знесено нанцину. Російський абсолютизм не потребував отже бороти ся з жадним міщанством, бо в Росії перед 30 роками не було самоуправи. А коли вкінці цар против волі аристократії увільнив селян від панщини, коли селянин і перед тим вже бачив, як его пан корить ся перед волею урядників, — став цар — поминувши всякі інші історичні перекази — Богом післаним „батьюшкою“ селян. Нарід, товпа уважала царя своїм природним і справедливим оборонцем перед дідами і всіми иншими аристократами. Чи оно і тепер ще так є, треба би осібно розбирати.

Російський абсолютизм не є вислідком тяжкої, довголітньої борби класової або станів, як в західній Європі; він поветав тим, що Росія помалу розвивала ся і більшала. Не можемо дальше розводити ся над поясненем сего факту, бо оно завело би нас за далеко. Але треба той факт знати, щоби зрозуміти теперішнє внутрішнє положенє Росії.

(Дальше буде).

3 угорської Русі.

В яким сумнім положеню живуть наші угорські брати, яка темнота панує між тамашніми Русинами, про се довідали ся наші читателі з вістий, які нам подавали наші угро-руські донисувателі. Що они не задивляли ся на справу песимістично, доказує стаття словацької часописи Amerikansko Slovenske Noviny, котру подаємо в перекладі:

„Кожний нарід, котрому брак проводирів, мусить нидіти... а далі й загинати. Така судьба жде руский нарід в Угорщині. Світської інтелігенції, котра би вірно служила народови, нема зовсім. А ті, котрі би мали бути проводниками народу, відцурали ся народности, віри, а богато разів і руского імени. Такого нічим не можна

правда — будуть, але що мені з них! Маскуй ся так довго, терпи мовчки всякі зневаги і муч ся из те лиш, щоби на віки влізти в ярмо, котре так дуже ненавидів.

Написав до Галі, що тими днями приїде до неї. Заадресував, вложив до кишені і вийшов на улицю, щоби викинути до скринки.

По дорозі роздумував, як би то він уладив собі жите на случай, коли би оженив ся з Галькою. Став мірати „заміри на сили“, що можна буде дозволити собі, а що ні, — особливо в початках „самоєїсного хліба.“ — Не дуже вдоволенний був з обрахунку. З Салькою, усьміхало ся ему вигідне, безжурне панське жите. З Галькою не бідував би що правда, але мусів би дуже числити ся і обмежати на найпотребнійшій видатки.

— Коби мала бодай тільки, щоби мож було урядити який-такий салон, — хоч в приближеню подібний до салону Добринських. Се для політики конче потрібне... Я по-за Галичиною світвта не бачив... Варто би бодай переїхати через Швайцарию. Не без користи було би і у Відни побути бодай з-пів року. Там такі скарби наукові!

Стефан від давна вже марив о Відни, де хотів доповнити свої студії.

— Як ожению ся з Галькою, то не мож буде о тім і думати... Добринський сам хоче, улюкувати мене на якийсь час у Відни.

— А може би поторгувати ся з старим? Може він зрезигнує з свого банку? — Се відай не легко буде виперсвадувати ему... Хиба би поволі дуже підходив его. І так до весіля ще далеко. Наразі згодити ся на его пляни, а як освоють ся вже з гадкою, що я їх зять, можна буде освоїти їх також з тою гадкою, що чоло-

так образити, як тим, если ему хто скаже, що він Русин! Є се змадаризована голота, котра навіть на шибеницю не заслуує, бо шкода би було того мотуза, на котрім би їх повішали. Про тих бесідувати шкода часу. Є деякі між світською інтелігенцією, котрі лиш тайно признають ся до Русинів, а і то по тихо, між чотирма стінами, щоби їх не почув який мадар.

Лишає ся тільки духовенство. Оно мало би бути не лиш духовним, але і народним провідником Русинів. Але чи так є? Навпаки! Мадарека власть з тих то людей вибирає Юдів, котрі в біднім народі забивають і тогу іскорку рускости, котру він у себе задержав. Погляньте на такого руского духовника і послухайте его. Він инакше не буде бесідувати, лиш по мадарски, а то з тої причини, що не знає по руски не тільки говорити, але навіть писати, а по друге тому, що він усе хоче лишити ся „hazafias" паром.“

Рускі духовники походять по найбільшій часті з поівських синів і инших урядників, а одна третина з синів простого народа. В гімназійних школах не вчать ся по руски, хоть ще і нині в Пряшеві і Унгварі є катедри для рускої мови. Але святички по більшій часті хотять показати свою висшність тим, що на науку руского язика не ходять, бо они мадари, пишуть вірші по мадарски, а навіть учать ся катехизму по мадарски! В родиннім кружку, від матери і вітця, не научать ся діти по руски, бо там цвенькають по мадарски. По руски бесідує ся лиш з простим хлопом, коли принесе на службу Богу; инакше ані чорт о него не стараєсь. Певно в семинарії учать ся по руски? Хорони Господи!

І потому таких мадаронів висплають на парохію з чисто-руским населенем. Таких потім послухайте, як они бесідують проповідь, а голова вам закрутить ся. Се чиста мішанина руских слів з мадарскими. Старославянський язик, котрого уживають при службі Божій, так спотворять, що чоловікови аж до плачу йде, а похвал мадарам кінця нема! Кров ударить чоловікови до лица, коли таке чує. Але що то обходить руского духовника? Его чує вже не відчуває того, а ему милійша похвала жидівско-мадарської голоти, ніж добро свого народу.

Ні, не знайдете на цілм світі таких пастирів і таких проповідників, лиш поміж рускими угорскими святичками, котрі о свій нарід нічогоїсінько не дбають. Они вигнали і духа ру-

вік не конче зачинає ся від директора банку, що і адвокат може бути для них добрим зятком. На се маю ще два роки часу. В війську рік, до докторату рік до півтора року, разом два і пів.

— Але як і тогди не дасть ся переломити? — Тогди тяжко буде мені завертати. — Галя, довідавши ся, що я маю вже наречену, готова й сама віддати ся... Півтретя року... великий час! Таки можна би викрутити ся від банку. Сейчас, як лиш вийду з війська здам іспит і вступлю на практику до суду — але так, щоби они о тім не знали. І так лишають мені ще півтора року. По судовій практиці роблю до пів року — докторат і женю ся. По весілю пускає нас на пів року на послубну подорож. Дає мені нараз три тисячі... Я возьму гроші і вступлю до Відня до адвоката. Три тисячі, з тим, що зароблю у адвоката і літературою, вистарчать на два-три роки. Потім най старий робить собі з нами, що хоче. Як хоче, най дає решту гроший, а не хоче, най не дає. Тогди буду вже міг жити з власної праці. Впрочім не думаю, щоби він для такої дурниці вирік ся дитини і не дав більше гроший. Для кого-ж їх складав? Шістьдесят тисячів не пропаде нам, бо контрактом зобовязує ся зложити їх в день весіля... Розумний ти, пане Добринський, але не такий, щоби тебе я не піддурив!

Аж руки затер з вдоволення, що знайшов такий вихід.

— Дівчині не скажу нічо о моїх плянах, бо готова зрадити ся.

Лист до Галі пішов з димом.

* * *

свого в народі настілько, що н. пр. коли спитати ся чоловіка зі Сніжскої, Гемерчанської, Земплинської, Мармарошскої і Берегчанської, що він є? — лиш по тихо відповість, що він Русак або Русин. Але Упшварчан або Земплинчан скаже тобі, що він греко-католик, так як і его духовник за жадні скарби в світі не признасть ся, що він руский духовник — він є греко-католик. А по грецьки тільки знає, що і по руски, а властиво ані одного, ані другого. Рускі духовники не читають руских газет, а самі мадарські. Навіть на галицькі газети кажуть, що то польські або московські. Окрім календаря не найдеш у духовника жадної иншої книжки. Він лиш тому єї держить, бо в ній церковний устав; инакше не купив би і того. Рускі попаді зовсім не вміють читати і писати по руски; не дивота, що руска мова загибає. Руский нарід на Угорщині гине. Нема душі — проводирів, тому мертве тіло. Духовенство здеморалізоване, відцурало ся простого народу, а мадари тому можуть казати, що в Угорщині Русинів нема! Тому то той нарід так підунав, що Мадари положили его на вимерте, а він в тих передсмертних судорогах живить ся лободою. Окрім Бога нарід руский в Угорщині не має инших заступників; та Бог високо, а ті, що призначені ту на землі бути провідниками не тільки в справах духовних, але і народних, ті дбають лиш про себе. Руско-мадарским духовникам не лишає ся нічо, як засльивати над руским народом „вічна пам'ять“, а за те впаде для них велика ласка з мадарської трапези.“

Словаки — сусіди Русинів угорских, то они й можуть знати відносини рускі. Впрочім се відома річ, що на угорській Русі сумно! Єдина відрада в тім, що остатніми часами проявили ся і там слабі позначки звороту до лучшого...

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 20. серпня 1897.

Вир. архимандрит Іларіон Филіпович повернув вже до Чернівців з Карльсбаду, де перебував для поратованя здоровля. Тепер вир. архимандрит має ся вже цілком добре і в скорі відбуде ся его торжественна інсталяція яко архипресвітера митрополичої катедри.

Стефан вийшов з війська, але до суду не вступив. Се-ж було немислиме, урядити річ так, щоби не довідав ся о тім Добринський.

— Ліпше буде — думав Стефан — як поспішу ся з докторатом, ожению ся і замісць в подорож, вступлю до суду у Відни.

Сів за книжку і учив ся.

Товариші Стефана ждали, коли він видасть дальший свій твір, о котрім чули, що перед вступленем до війська був вже до половини готовий. По війську мав викінчити і видати, але якось не викінчував і не видавав. — Редактори напастували его, щоби писав статі, бо ніхто не умів писати так популярно і так живо, як Стефан. Але Стефан зацитькував всіх одним: Уч ся до докторату. Пождіть, аж збуду ся ригорозів. Тогди буду писав тільки, що вам не стане часу читати.

— Не дурний тепер — думав собі Стефан. — Най ждуть, доки я не ожению ся.

Товариші ждали на докторат і діждали ся. Не минуло і пів року, як він справив ся з всіма ригорозами. Лиш лисий редактор не діждав ся статий, ні за вікном книгарні не побачив ніхто его книжки.

Стефан оженив ся і вийхав.

Не поїхав просто до Відня до суду, як собі то колись уложив був.

— Суд не втече. Вперед варто би троха світвта звидіти.

Поїхав до Швайцарії, а звідтам де Бог зна' куди.

(Конець буде).

В черновецькій міській раді ухвалили по довгих короводах опрацьовану предложену і магістратським директором реорганізацію урядничого стану магістратського. Не знати чому, жидівські радні через якийсь час страйкували і тим унеможливили нараду над тою пильною справою. Може дещо пояснить їх опозицію замітка директора Відмана, що коли не найде ся відповідних урядничих сил на Буковині, треба буде приймати людей з інших країв. Отже мабуть наші жидівські радні боять ся, що з інших країв не прибуде жаден жидівський урядник, а буковинських евентуально можливих кандидатів они вже всіх повнихали на посади міські. Нам здає ся, що наш здогад не є мильний.

Хор руских академиків не загостить, як спочатку було заповіджено, до Станіслава, а натомість відбуде ся дня 27-го с. м. концерт того хору в Бучачи.

Православний клер на Буковині. Сими днями вийшов з друку шематизм прав. аєнархії за 1897 р. Ми подамо деякі обширніші замітки иньшим разом, а тепер подаємо лише деякі статистичні дані: На Буковині є 10 монастирських церков, при котрих є 45 духовних осіб. Всіх православних людей на Буковині є 489.393, а 118.347 родин. Церков є разом 360, а то 242 парохіяльних, 69 філіяльних, 21 місцевих церков і 28 каплиць. Клеру є разом 347 осіб.

Добрий знак. В черновецькій бруковій газеті Buk. Rundschau появилася онюди стаття, в котрій віраджує ся молодим жидам вчити ся на університеті прав, бо окінчивши ті науки, они не дістануть в жаднім державнім уряді посади, хіба що дадуть ся вихрестити. І в сегоднішнім числі надликує та газета молодих жидів до того самого. Тим заслугоє Buk. Rundschau подяку від всіх християн, бо чей же молоді жиди послухають тої доброї і щирої ради, причім вийдуть добре і они самі, і їх християнські товариші.

Що наші селяни роблять з грінши. В Вишняках біля Глинян продав віт воли і одержану сотку поклав у хаті в прискринок, в найбезпечніший, після думки селян, зашит для грошей. Та й вийтих була не аби-яка хазайка. Найменша дрібничка не пропадала в неї марно. Ото збило ся їй яйце, важний продукт єї домашньої господарки. Иньша була-б усмажила дитинці яєшницю і забула про сю незначну втрату. Але заонадлива вийтих уважала за відповідійше зберечи надбите яйце рівнож — в прискринок. В кілька днів опієла ідуть хазай до скрині по гроші. Отвирають прикривок і впадають на сліди страшної катастрофи. Надбите яйце заповдіало в прискринку велику повінь, а єї жертвою упала сотка. Розлитий зародок будучого куряти засох опієла і перемінив цілу сотку, кєрваво запрацьований добуток селянина, в безвартістну масу. Вміли заробити, та не вміли пошанувати!

Непоправний. Зі Сколього доносять: Мошко Клігер, вийшовши з вазниці в Самборі, де відсидів кару за лихву, зачинає на задовожених у него селян спроваджувати судову оцінку їх газдівств. Суд в Сколім признає Клігеру 12 процент від его претенсій. В сей спосіб добивають селян.

Страшна похибка. В селі Сент-Андреш на Угорщині заможний селянин Володислав Барто мав в огороді кілька хороших слив, що їх овочі обносили що ночі якісь лакомі руки. Лютий з пересердя, що не може зловити злодія, засів він недавно в огороді. З набитою стрільбою і з натягненим курком чатував він так до півночі, коли нараз почув шелест, а відтак якась постать перекунула ся поміж дерева. Грянув вистріл і постать з зойком повалила ся на землю. На гук вистрілу прибігає жінка Барта з ліхтарнею, дивлять ся обое і з перераження оствоніли. Барто застрілив свого рідного — брата. Нещасний всів заледви сказати, що йшов до брата в дуже важній справі, і віддав духа. Барто зголосив ся добровільно до суду.

Трийцятьох двох людей виратував від смерті з нараженем власного життя судовий ад'юнт Малі в часі послідної повени в Чехах в

Трутнові. Обвизаний ливною, котрої кінець держали стоячі на березі стражники огневі, кинув ся в розбурхані філі і плінув, не вважаючи на грозачу ему небезпечність. Доплинувши до дому, що грозив заваленем, взяв одну особу на плече, двоє дїтій на рамена і пустив ся назад. Відставивши їх до берега, кинув ся знов у воду. І так десять разів по черзі мірив той геройський чоловік свої сили з шалючою водою, доки не виратував всіх мешканців загроженого дому. Коли допливав послідний раз до берега, розвалив ся дїм і вода понесла его так, що не лишило ся і слїду по нім.

Варварські звичаї панують все ще в архикатолицькій Іспанії. Убийник президента міністрів Кановаса, Анджіолітто, в слїдство вразно заявив, що хотів пімстити своїх товаришів, котрих мучили свого часу підчас слїдства ріжними тортурами. Деякі втратили цілком нігті на пальцях, иньші мають ще тепер знаки страшних мук. Хоч іспанське правительство старало ся всіми силами вговорити євїтєви, що анархісти говорять неправду, то такі є певні докази, що тортура, то поганє средство з часів середновічної інквізиції, ще не занехано в Іспанії. А тепер знов доносять телеграми, що военний суд засудив Анджіолітто на смерть через т. зв. гаротту, а найвисший суд затвердив той засуд. Засуджений єїдає на сталець, припертий плечима до стовпа. Около шиї і стовпа є залізний обруч, котрий стискають так довго, поки гортанка і хриць в шиї не поломить ся і засуджений не удушить ся. Се найпоганійша кара смерті, против котрої вже давно виступають всі гуманні люди і учені. Але в Іспанії не знають людяности против анархістів і євїтє ще нераз почує о варварських звичаях в католицькій Іспанії.

Найстаршим чоловіком в Галичині має бути 109-літний Марко Флїсак, в однім селі тернопільського повіта. Єго вік стверджено з метрики, котру долучив до подани, стараючи ся о запомогу. Давнійше був грабарем, ніколи не слабував, тішить ся ще й нині кріпким здоровлем ума і тіла, а з его дїтій, котрих мав десятеро, жие лиш оєсьмеро.

Монахині чи злодійки. Бальбина Крайза, жінка гірника з Велички, їхала з 15-літню донькою залізницею з Велички до Бохні. В вагоні находили ся дві жєнщини, одягнені по монашому, що через кілька днів збирали в околиці Велички складки на відбудову якогось костела в Буковині. Ті жєнщини вговорили в Бальбину, що віддадуть єї доньку до якогось заведеня жіночого на Поділю, а прибувши на стацию десь щєзли з донькою Єленою. Мати повідомила о тій пригоді поліцію краківєку і догадують ся, що обі черниці були жидівками, котрі займають ся вивозом людєкого товару за границю.

Княжна склеповою панною. З Лондону доносять, що друга донька князя Дон Карльоса, претендєнта до іспанської корони, княжна Єльвіра Бурбон служить тепер як склепова панна в однім магазині в Новім Йорку. Княжна Єльвіра утїкла при кінці тамтого року з малярем Фольхім, жонатим чоловіком, і мимо всяких представлень не хотїла его покинути. Балько вирік ся єї і видїдичив зовсім. Виправді княжна забрала була з собою свої дорожчїности, але видко, гроші розїшли ся скоро, кєли она муєть вєже тепер заробляти на жите. Що стало ся з малярем Фольхім, не знати.

Знак життя від Андрого. Про відважного подорожника Андрого, що разом ще з двома товаришами пустив ся бальоном зі Шпіцбергів, щоби воздухами долетїти до північного бігуна, доходили вже ріжні вїсти, що ему притрафило ся в дорозі якесь нещастє. Далеко на півночі бачила залога одного корабля, що виїхав на ловлю китів, якийсь предмет на мори, що в віддалєню виглядав мов затоплений бальон. Вїсть ся перебігла цілий євїт, але опієла показала ся неправдивою. Тим предметом, подібним до затопленого бальона, був здохлий кит, котрого величезне тіло філі моря уносили на верха. Так само і другі вїсти не були правдиві. Аж тепер з Гамерфєсту, найкрайнійшої точки на північ європейського континєнту, наспїла вїстка від капітана парівця „Експрес“, котра, здає ся, похо-

дить від самого Андрого. Телеграма капітана каже: Повертаю власне з північно-вєхідної сторони Нордостлянду; ми перебивали ся через лєди аж до заліву Доон, але не найшли жадного слїду Андрого. Однак тут оповїдають мені, що на гамерфєстиньєку лодь „Алькон“ прилетїв почтовий голуб, котрого застрілив капітан, бо забобонна залога уважала сєго птаха за вїстуну нещастя. В замкненім листі, адресованім до Штокгольмського „Афтенблядет“, було донєсєне, що Андре мінув 82^о і мав добру дорогу. Голуба застрілили на вєхідній стороні „Семи островів“, в дни 21-го липня. „Алькон“ шукав кілька днів за мною, щоби передати мені голуба, але не спїткав мене задя оєсьмидневної мраки і слоти. Сю вїстку передали мені два капітани і ручили ся за єї правду.“ Як видко, ся перша звїстка датована ще перед 21-го липнем. Від того часу нема жадних слїдів, де Андре дїває ся і як ему поводить ся. Однак ся обєставина, що після того він не вислав жадного другого голуба, хоч мав їх кілька з собою, не виключає припущєня, що Андре натрафив на якийсь трудности у своїй небезпечній подорожи.

Нещасливі випадки. В Шининцях отруїли ся два хлопці єснодаря Якова Томєк тим, що їли затроєні гриби. — В потїчку Банилівцї у Ванківцях втопили ся двоє дїтій Антона Дєляновєкого. — Від удару сонця погиб 29-літний сєлянин Лука Маслок при кошеню трави. Полишив в Хитрейках, присїлку Кунина, молоду вдову з трєма дрібними дїтьми в крайній нужді.

Померли Лев Фльондор, дїдич в Мідєвї, в 78-ім році житя; — у Відни др. Юлій Нєвальд, бувший бурмістр вїдєньський, котрий в наслідок нещастя в Рінгтеатрі мусїв уступити; — у Львові Михайло Семєратович, переплетник і радний міста Львова, в 62-ім році житя.

Телеграми „Буковини“.

З дня 20-го серпня 1897 року.

Вїдєнь. Півурядовий Fremdenblatt довідує ся, що гр. Бадєні вислав вже запрошеня на конференцію, яка має відбути ся дня 26-го с. м. в міністерстві у Відни. На конференції мають обговорити: 1) Краєвий закон що-до уживаня обох краєвих мов автономічними властями в Чєхї; 2) відповідне тому краєвому закону рознорадженє язиковє, котрє би враз з тим законом увїйшло в жите; 3) закон о змінї краєвого закону і соймового права виборчого; 4) краєвий закон про соймові курії в Чєхї; 5) краєвий закон о заснованю шкїл для національних меньшостий; 6) державний закон в справі організації повітових урядів в Чєхї. Запрошенє краєвого маршалка кн. Лобковича, і проводирів в чєскім соїмі: послів Герольда, Шлєзінгєра і гр. Освальда Туна. Проводирі мають назвати своїх мужів довірїя, котрі належало-б запросити на ту конференцію.

Прага. Narodni Listy доносять, що на випадок, коли-б угодові змаганя правительства не удали ся, рада державна сєго року вже не буде скликана, а справи державні будє правительство полагоджувати лишє рознорадженями.

Градєць. Тут страйкують всі 1.100 робїтників з фабрики вагонів і домагають ся усунєня зненавидженого ними механїка.

Бєрлін. Німєцкі часописи твєрдят, що гостина французького президента Форє не зменьшить вражїня вїзити цїсаря Вїльгєльма.

Царгород. В сєреду кинєно під дирекцію поліції бомбу, але она не вибухла. Під палатою великого вєзира вибухла бомба і ушкодила трохи будинок. Арєштовано кілька підозрілих Вїрменів.

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і надзбір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. рускої класи гімназійної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших шкіл. Оплата вносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. піврічно за пране і 15 зр. місячно за удержане, платних з гори. Питомці мусять вказати ся, що мають три рази змінити біле на постіль, 6 пар біля, 4 ручники, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви і добру одж; без того не вільно буде ніякому питомцеві спровадитись до бурси.

Подана о приняте до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназійної по вакаціях, мають внести поданя о приняте до бурси також до сего терміну; рішене о їх приняте западе в день самого іспиту. В поданях, підписаних родичами, треба означити докладно, кільки хто обовязуєсь платити місячно. Приняте зависіти буде головно від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним победенем не будуть зовсім прийняті.

До кожного поданя треба прилучити останнє свідощтво шкільне, а до подань о знижене місячної плати ще й свідощтво неможности, підписане урядом парохіальним, громадским, податковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ від дня 1-го мая 1897 після часу середно-европейского.

Відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Святинна, Львова, Відня						з Відня, Львова, Святинна, Неполоківців.					
819	854	1232	404	1025		1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів						з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої					
1118	351	832	—	635		—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Боляна, Новоселці						з Новоселці, Боляна, Садагури					
645	430	—	—	—		—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки					
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів						з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева					
814	535	—	—	—		635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.											
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців						з Радівців					
610	1003	228	612	805		542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу						з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики					
1010	201	—	—	—		1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави						з Сучави					
327	630	1009	216	718		442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці						з Рус-Молдавиці					
346	647	913	1132	250		842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.											
з Карапчева						до Карапчева					
до Чудина н. С.						з Чудина н. С.					
854	1007	615	—	—		555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.											

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-европейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і означає ся підчеркнем минут.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ
повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчана у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня кромі неділь і свят. Поміщає статі про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, улица Петровича число 2.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,
(улиця Петровича число 4)
має готові отєї

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовленя з провінції виконують ся відвратною поштою.

Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вєуди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по брательному

З поважанєм
В. Данилевич,
машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелізьній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях
улиця Петровича ч. 2.
має на складі отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“
для молодіжи, мішан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“
сузна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“
з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток
для чемних діточок.“
32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“
Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.
Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.